

ve aki az operatív munkába is besegíthet, mint például a hangszerek beszerzése, a létszám összeállítása. Dubóczky Gergőről jó véleményeket hallottam, ezért tavaly februárban meghívtuk, hogy vezényeljen nálunk egy koncertet. Ez a hangverseny fergeteges sikert aratott. Komoly műsort játszottunk: volt egy Rossini-nyitány, egy Mozart-zongoraverseny, egy Telemann-versenymű, és végül egy Schumann-szimfónia. A koncert olyan élmény volt mindannyiunknak, hogy nem volt kérdés: meghívtuk állandó karmesterek. Közben Drahos Béla egyéb teendőire hivatkozva jelezte, hogy nem szeretne olyan mértékben szerepet vállalni a munkánkban, mint eddig; a tanítás, koncertezés mellett ez teljesen érthető, hiszen közben többszörösére növekedett az előadásaink száma! Neki nagyon sokat köszönhetünk, 1999-ben olyan lendülettel kezdett bele a munkába, amiért igazán hálásak lehetünk. Közben eltelt majdnem két évtized, ezalatt nyilván sok minden történt, és ő is érezte, hogy eljött a változás ideje. A zenekarnak most szüksége van rá, hogy egy alapozó munka folyjon, és már vannak kitűzött hangversenyek is Dubóczky Gergely dirigálásával. Ács János egy itthon kevésbé ismert, de világhírű operakarmester. 18 évesen ment ki Olaszországba; azért oda, mert az opera vonzotta. Kiválóan zongorázik, valaha fuvolista volt; a Milánói Scala alkalmazta, mint korrepetitort. A legnagyobb énekesekkel dolgozott, aztán elkezdett vezényelni is. Pavarotti menedzsmentje felfigyelt rá; 1998-tól 2003-ig ő volt a Három Tenor koncertsorozat állandó dirigense. A mi zenekarunk szempontjából fontos, hogy még viszonylag fiatalon járt Dél-Afrikában, ahol egy zenekar kiépítésében segített. Később Denverben dolgozott: egy opera-

társulat kialakításában vett részt. Utána Salerno városában épített fel egy operatársulatot a nulláról; ma már világhírű énekesek dolgoznak ott is. Nekünk erre a tapasztalatra óriási szükségünk van; pontosan olyan feladatokban kell a segítő kéz, amiket ő már máshol elvégzett. Salerno Nápolyhoz közeli helyzete különben nagyon hasonlít a miénknek! Egy nagyvárostól ötvenhatvan kilométerre ugyanazokkal a kérdésekkel találjuk szemben magunkat, mint ők; hogyan lehet érdekesnek lenni, talpon maradni, saját arculatot kialakítani. Amúgy Ács János egy vibráló, inspiratív személyiség, akivel véleményem szerint jó lesz együtt dolgozni. Teljesen egyéni koncepciói vannak, a berögzült előadói szokásokat felülírja. Gergővel igazán különleges páros lesznek: Ács János tapasztalata és tudása, Dubóczky Gergely hatalmas tehetsége és impulzivitása csodálatos lehetőségeket rejt magában. Biztos vagyok benne, hogy jó kezekben lesz a zenekar!

■ *Beszélgetésünk során végig úgy beszélt a zenekarról: játszottunk, létrehoztunk, előadtunk – ez azt jelenti, hogy rendszeresen játszik maga is?*

– Igen, most már fogalmazhatok így! Egy évvel ezelőtt az irodai feladatok miatt ezt nem sokszor engedhettem meg magamnak, de most már gyakrabban be tudok ülni a zenekarba, és ezt egyre fontosabbnak tartom. Másképp látja az ember a helyzetet belülről, mert minden kinagyítódik. A részleteket könnyebb a pult mögül megfigyelni, mikor a saját bőrömmön tapasztalom a történéseket, a hatásokat. Jobban lehet értékelni az eredményeket, és jobban belelátok a napi problémákba.

Mechler Anna

A muzsikuskok felelőssége, hogy a zene utat találjon a ma emberéhez

Január elsejétől Dubóczky Gergely a székesfehérvári Alba Regia Szimfonikus Zenekar vezető karmestere. A fiatal dirigens eddigi tapasztalatairól, a zenekarral kapcsolatos terveiről, az általa megálmodott előadásokról és a vezénlyésről vallott nézeteiről nyilatkozott.

■ *Az életrajzában az áll: van egy matematikus diplomája. Hogyan lett mégis karmester?*

– A diplomát az ELTE-n szereztem, alkalmazott matematikus szakon. Az analízis szigorlat után már mind egy volt... Komolyra fordítva: a Szabolcsi Bence Zeneiskolában tanultam zongorázni. Nem jártam konziba, de az Eötvös Gimnázium mellett folyamatosan zenéltem; zongoráztam, később csellóztam, fagottoztam, a Posztásban jazz-zongorával és a Continuóban hangképzéssel foglalkoztam. Érdekelt a matematika is, de hamar

világossá vált számomra, hogy nem az az én utam. Elkezdtem zongorakísérői feladatokat vállalni, nyári zenei színházi előadásokat vezényeltem, tapasztalatokat gyűjtöttem. Ennek az alapozó tevékenységnek ma is nagy hasznát veszem.

■ *Akkor matematikusként nem is dolgozott soha?*

– Felvételi előkészítőt tartottam egy rövid ideig. Aztán az így megkeresett pénzből jártam snowboard-túrákra...

FOTÓ: KÁDÁR EDIT

■ *A Szabolcsi Bence Zeneiskola megadta a kellő alapot a későbbiekhez?*

– Teljes mértékben. Egy pezsgő zenei műhely volt, ahol állandóan történt valami izgalmas, talán ezért sem volt igényem arra, hogy konzervatóriumba menjek. A gimnáziumban németóra helyett ugyan néha összhangzattan leckét írtam, de a két iskola nem volt összeegyeztethetetlen.

■ *Diplomás karmesterként hol kapott először feladatot?*

– Az első komoly megbízás a Nemzeti Filharmonikusoktól érkezett; fantasztikus pályakezdés volt Kocsis Zoltánnak asszisztálni. Rengeteget tanultam tőle és a zenekartól is. Később kapcsolatba kerültem a Fesztiválzenekarral. Itt az asszisztencia mellett is rengeteg lehetőséget kaptam; dirigáltam gyerekopera-előadásokat, Pécsen egy Sosztakovics-szimfóniát, illetve a tavalyi évadban a FIÚK sorozatban a Zeneakadémia nagytermében vezényelhettem a zenekart. Nagyon hálás vagyok Fischer Ivánnak a bizalomért, a Fesztiválzenekarral fantasztikus élményt jelent nekem a közös munka.

■ *A saját együttese, a Budapest Sound Collective – a létszámon túlmenően – miben más, mint az Ön által dirigált nagyzenekarok?*

– A Budapest Sound Collective egy progresszívebb, kísérletező együttes. Évente csak egy-két előadást tar-

tunk, de azok egészen mások, mint a nagyközönség által megszokott koncertek. Sok esetben társművészeteket is bevonunk, és gyakoriak a komponált koncertprogramok. Ilyen volt a CAFe Budapest fesztiválon bemutatott Elemek sorozat is, ahol a zenei hang különböző alap tulajdonságait jártuk körül. Az „Elemek Vol 1 – Tér” esetén például a hang és a tér viszonyát vizsgáltuk; a különböző műveket úgy válogattuk össze, hogy a koncerthallgató is részesévé váljon ennek a viszonynak, megtapasztalhatta a teret, mint közeget, ahol a zene megszületik. Ehhez segítségül hívtuk a Prague Modern egy installációját, és egy különleges erdő is inspiráció forrásául szolgált: a svédországi Alnarp tájépítészeti laboratóriumának ösvényein végighaladva a változó tér – a más és más fafajtákkal beültetett erdőrészek – akár zenei gondolatként is értelmezhető.

■ *Kik látogatják a Budapest Sound Collective hangversenyeit?*

– Nagyon fontos, hogy – dacára az olykor nehezebb műveknek – nem hagyjuk fogódzó nélkül a közönséget. Ezeknek a komponált programoknak az egyik nagy előnye, hogy adnak egy vezérfonalat a hallgatónak, aki emiatt a megszokott sztereotípiák nélkül, egy naiv, nyitott tudatállapotban hallgatja a műveket. Ez az ideális – így talál legkönnyebben egymásra a zene és hallgató-sága. Ennek megfelelően nagyon vegyes közönségünk van, és örömmre szolgál, hogy rengeteg, egyébként

koncertre nem rendszeresen járó ember kíváncsi ezekre a programokra. Egyébként ez egy nagy munka, egy-egy ilyen komponált programot leghamarabb fél év alatt tudok összerakni.

■ Emellett hosszú évek óta vezeti a Medikus Zenekart is!

– Igen, velük immár nyolcadik éve folyamatosan dolgozom. Mindig jönnek új, a Semmelweis Egyetemre járó hallgatók, de rezidens orvosok is játszanak velünk. Ez az együttes a célját tekintve alapvetően amatőr egyetemi zenekar, ami hatalmas teljesítményekre képes: most játszottuk Dvořák: Újvilág-szimfóniát, Mahlertől az Egy vándorlegény dalait a Zeneakadémián egy jótékonysági hangversenyen, és már készülünk a következőre. Igaz, hogy az egyes koncertekre nagyon hosszan próbálunk, de végül mindig összeáll a program. Bár elég nagy közönségük épült ki mára, a zenekar nem szakadt el az Egyetemtől: játszanak a különböző rendezvényeiken, mert az Egyetem vezetésének is igénye, hogy folyamatosan jelen legyenek. Büszkék az együttesre. Manapság ez a reneszánsz széles-látókörűség sajnos hiánycikk. Általában az amatőr zenejátszás sincs kellően megbecsülve, pedig komoly szerepe van abban, hogy a szélesebb társadalmi rétegek megőrizze a kapcsolatot a zenével. Elképesztően sokat tud adni a tagoknak a zene, emellett koncertlátogató és értő közönséggé válnak. Most különben azon dolgozunk, hogy legyen a zenekar mögött egy alapítvány, ami a működési keretek megteremtésével garantálja a hosszú távú fenntarthatóságot.

■ A közelmúltban nagy változás történt az életében, mert az Alba Regia Szimfonikus Zenekar vezető karmestere lett. Hogyan készül az új feladatára?

– A székesfehérvári Alba Regia Szimfonikus Zenekarban nagy átalakulások zajlanak. Több muzsikos csatlakozik most a zenekarhoz, és együtt találjuk ki, hogy fogjuk a zenekart tovább építeni. A titulusok másodlagosak, a szándék a fontos: van egy műhely, ahol új dolgok alakulnak ki. Én tavaly februárban dolgoztam velük először, az együttműködés remekül sikerült. Ennek, és néhány ezt követő közös munkának az eredményeként érkezett a felkérés ifjabb Major István részéről.

■ Milyen célokat tűzött ki maga elé az első időkre?

– Először rendbe kell rakni a szerkezeti dolgokat; komolyabb célokhoz komolyabb struktúra kiépítése szükséges. A munkát már elkezdték, jó irányba halad az együttes. A legfontosabb, hogy pontos, türelmes, koncepciózus munkával társulatot építsünk, ez minden hosszú távú cél elérésének az előfeltétele. Van tennivaló bőven: be kell vezetni az együttest a hangversenyéletbe, új színházi produkciókat kell létrehozni, fontosnak tartjuk az egyházi alkalmakon való részvételt és különös gonddal készítjük elő az ifjúsági programjainkat. Egy vidéken működő zenekar esetében nagyon fontos fel-

adat az is, hogy ellássa minőségi zenével a térséget. A város hangversenytermet szeretne építeni – ennek elkészültéig pont elég idő van arra, hogy látványos fejlődéssel komoly eredményeket érjünk el. Eddigi saját együttesemnél sokkal kisebb rendszerekben kellett gondolkodnom, a nagyzenekaroknál pedig kevesebb operatív feladat hárult rám. Emiatt a fehérvári felkérés egy újszerű feladat, izgalmas kihívás.

■ A művészi munkában milyen lépéseket lát szükségesnek?

– Nagy szerencsém van abban, hogy a vezetéssel hasonlóan gondolkodunk. Selmeczi Gábor koncertmester tapasztalata is hatalmas segítség. Az a célunk, hogy kialakítsunk egy kreatív és termékeny attitűdöt a zenekarban, ahol az egyéni teljesítmény és tehetség közvetlenül kibontakozhat – csakúgy, mint a kamarazenében. Társulattá kell válni. Most adottak a feltételek ahhoz, hogy kipróbáljuk, itt és most mit lehet alkotni együtt a muzsikussal. Ez egy tanulási folyamat, aminek ha van is receptje, túl nagy hagyománya itthon biztosan nincs. Régi közhely, hogy a zenekar egy minitársadalom, ahol egyéni felelősségvállalással kell tenni az együtt megvalósítandó közös célokért. Az Alba Regiánál már az első közös koncertünknel átéltem, hogy bár komoly tehertétel elé lett állítva a zenekar, mindent megtettek – és elhivatottan! – a siker érdekében. Ilyen hozzáállással érdemes elindulni, és valami újat létrehozni.

■ A többi zenekarral, együttessel való munkáját fogja folytatni a fehérvári feladatokkal párhuzamosan?

– Természetesen igen. Persze most a kezdeti időszakban nyilván sok a tennivaló, de emellett egyéb kötelezettségeimet sem hanyagolom el.

■ A zenekar igazgatója, ifjabb Major István említette, hogy Ács Jánossal együtt fognak dolgozni. Szándékosnak-e nyitni a színpadi zene, az opera irányába?

– Mindenképpen, hiszen Ács Jánosnak ez a szakterülete! Tárgyalások folynak a Vörösmarty Színházzal közös produkciókról is; ha a fenntartó támogatja az elképzeléseket, lehet nagyot álmodni.

■ A vezénylésében nagyon hangsúlyos a bal kézzel való irányítás; van ennek valamilyen különös oka?

– Alapvetően balkezes vagyok, és a kezdeteknél valóban nagyon kellett figyelmem a jobb kéz feladataira. Ám ez mára nagyon kényelmessé vált – a bal kezemmel sokkal könnyebben találok differenciáltabb gesztusokat egy-egy zenei szándékhoz. A gesztuskészlet egyébként alig tanítható, mindenkinek meg kell találnia a saját megoldásait.

■ Milyen feladatok várják a közeljövőben?

– Márciusban van két különböző program is a székesfehérvári zenekarral – az egyik egy Mahler-szimfónia